

Skeudenn : **Félix Ziem** (tro 1850-1860).

TESTENN 1/5

Lennet get **Gilles Goyat**

Da selaou àr
www.tidouaralre.com

Bez ez eus tud da grediñ ha da embann n'eo ket skoet ar beizanted gant kaerder ar bed ha dreist-holl an natur. Evito, moarvat, ul labourer-douar ne sav biskoazh e sell uheloc'h eget moue e varc'h. Na pebezh fari ! Ur wech, ur C'hernevad en deus kanet din meuleudi gouloù-deiz war un doare ha na vez kavet biskoazh el levrioù, ma ouzon mat. Hag eñ en e bark da bemp eur. Ne geje ket gant ar sav-heol dre zigouez. Abaoe daou-ugent vloaz ha muioc'h en em gavent bemdez o-daou.

Un nozvezh ma oamp bet oc'h ober un abadenn goroll e Purid (se 'oa war-dro ma ugent vloaz) e tistroen da di ma zad a-dreuz ar parkeier gant ur mignon din, pres a-walc'h war an eil hag egile dre ma vije bet ur vezh evidomp m'en dije kanet kilhog Pennkleuzioù a-raok deomp bezañ astennet en hor gweleoù, ken sioul hag aeled ar Baradoz. D'an amzer-se, ur paotr yaouank a lakae e vrud vat en arvar pa chome da goroll « dreist ar c'hilhog », da lavaret eo betek gouloù-deiz. Hor mammoù paour o dije ruziet o jodoù ha mantret o c'halon a-bouez klevet ar c'homerezed gant o abegoù flemmus diwar-benn ar vugale dirollet a red an henchoù-noz hag a chom da vreiniañ liñserioù p'emañ savet an heol war lein en neñv.

Setu perak an daou gzh-loar a rampe buanañ ma c'hellent dre ar ribouloù glas, war lezenn an tachennoù. Kaer o doa ober pazoù-bizig, avat, ur c'hi taget gant an digousk a zislonkas warno e rebecherezh raouliet. Un all a zihunas pelloc'h hag a savas e cholori, hag un all adarre. Pa drois ma sell war-zu ar reter, e verzis e-giz ur blouzenn segal war an dremmwel, ur blouzenn drouklivet ha maget fall. Tarzh an deiz an hini oa. Ar brouskoad hag ar c'hleuzioù a chome teñval c'hoazh, met ar c'hannder distronket a c'houneze an trestoù dizolo. Du-se, e Pennkleuzioù, ar c'hilhog milliget a oa o vont da strilhañ e bluñv. Ar chas, e genseurted, a gase ac'hanomp davetañ gant un hent dassonus. Ur ranngalon. Tonket e oa deomp degouezhout er vourc'h dres d'ar mare ma krogfe an dud vat gant labourioù al lun vintin. Ur vezh evit hon hendadoù. Evit hon diskennidi, gwelet e vefe diwezhatoc'h.

Ma c'heneil a reas e vennozh da dreuziñ an trestoù evit diverrañ an hent ha terriñ ar chalpadennoù. Dilezel a rejomp skeud ar gwez. Neuze e weljomp, e-kreiz an douaroù, teuz ur c'houer e-kichen teuz ur marc'h, ken difiñv an eil hag egile, troet ouzh ar reter. Skouarn an alar a skleure etreze. Erruet tost a-walc'h : «Salut deoc'h, emezon, gwall abred emac'h staget gant al labour !» Da gentañ, ar c'houer ne respontas grig ebet na ne reas van. A-benn ur boutad : «Salut doc'h, emezañ, gwall ziwezhat emaoch gant ho sulvezh !» Ne fiñvas ket e benn, avat, derc'hel a reas e sell paret war ar reter. Ar marc'h a roc'has ur pennad mat hag a hejas e groc'hen dindan e harnez. Daoust ha fae a rae warnon ? Aezenn e alan a lezas c'hwez ar c'harn.

Dihabask ar yaouankiz, evel ma ouezer. E oan war-bouez yennañ al labourer krak-ha-berr, pa zeujomp da soñjal e valeemp war e zouaroù. Hag ouzhpenn, an den a vousec'hoarzhe. Sellet a ris ouzh ar reter. Padal, ar blouzenn segal he doa cheñchet he liv, re bar bremañ da soulenn ruz an ed-du. Hag an oabl, en-dro dezhi, e oa outañ ur c'hroc'hen skler ma ruilhe gwad dindanañ. War an tu

kleiz, un dachenn aret fresk a savas diouzh an deñvalijenn, irvi lufret a c'hliz-noz. Treuzet gant un aer yac'h, tolzenn fetis ar brouskoad a zieubas he gwez, a gemeras buhez en he holl skourroù. Krib un avel laosk a dremenas a daolioù, diegus, da zibikouzañ pep tra. Ar c'houer a savas e zorn : «Selaouit, emezañ, emaint o vont da ganañ !» Gouzout a rae ar c'houlz dres rak, kerkent goude, ar brouskoad a dregernas gant fistillerezh al laboused munut. «An alc'hweder n'emañ ket c'hoazh, a gendalc'has ar c'houer. Met din-me eo poent sevel an alar. Un amzer gaer, paotred ! Goude un darzhenn e giz houmañ, ar paour-kaezh troc'her buzhug a labouro e-doug an deiz gant ur c'houldri en e benn». Ha sternañ e varc'h hep rannañ ger ebet ken.

War-zu ar reter, ar soulenn ed-du a oa kresket da valan. Ur c'harr a storloke en hent don a-dreñv hor c'hein. Klevet a rejod o stlakal un taol skourjez. Un alc'hweder a zifoupas diouzh an erv hag a savas splann d'al laez, e c'hwitell o fringoliñ, d'en em goll en neñv. Ur predig c'hoazh, hag e kanas kilhog Penngleuziou oc'h ober goap ouzhomp. An heol a enaouas e c'houlou-deiz ha ni hon daou e-kreiz an douaroù gant ur c'hofad mezh, noazh-rann en hon dilhadoù sul.

Bugale Berlobi. Marvailhoù da veva en ho sav - Per-Jakez Helias
Diwar embannadur Emgleo Breiz, 1988.